RÄDDNINGSTJÄNSTEN
STORGÖTEBORG

Olycksutredning

Dödsbrand i flerbostadshus
Pianogatan, Västra Frölunda
Göteborg måndagen den 21 januari 2019

Utredare ***Göran Kallin***

Datum/version *2019-04-17 Slutversion*

OLYCKSUTREDNING

Brand i byggnad
Pianogatan, Västra Frölunda
Göteborg
2019-01-21

Referens Insatsrapport:	2019000476
SOS Ärendenummer:	19.7806642.2

Uppdragsgivare:	Per Jarring Funktionsansvarig Olycksutredning & Analys

Utredningen utförd av:	Göran Kallin Olycksutredare

SAMMANFATTNING

Under en lägenhetsbrand den 21 januari klockan 08:30 skadas en person så allvarligt att personen avled på sjukhus [redacted]. Vittne säger att personen som senare avled befann sig utomhus tillsammans med vittnet när branden upptäcktes och att personen då begav sig in i lägenheten och blev kvar där tills räddningstjänstens rökdykare fann personen. Det fanns orsaker [redacted] som kan förklara detta tillsynes irrationella beteende. Räddningstjänstens rökdykare upplevde att det var onormalt mycket oljig rök och onormalt dålig sikt i lägenheten under insatsens tidiga skede. Detta berodde på att ytterväggen (den vägg som vetter mot byggnadens utsida) i brandrummet var isolerat med cellplast på insidan. En isolering som är i original från byggnadens uppförande 1963 enligt fastighetsägarens representant.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 2
1 Inledning 4
1.1 Bakgrund 4
1.2 Syfte 4
1.3 Frågeställningar 4
1.4 Avgränsningar 4
1.5 Redovisningsplan 4
1.5.1 Delges även till 4
2 Metod 5
3 Resultat 6
3.1 Beskrivning av olycksplatsen 6
3.2 Olycksförloppet 8
3.2.1 Olycksorsaker 8
3.2.2 Konsekvenser av olyckan 8
3.3 Räddningsinsatsens genomförande 8
4 Diskussion 9
4.1 Diskussion 9
4.1.1 Agerande av lägenhetsinnehavare 9
4.1.2 Rök och siktförhållanden 10
4.2 Rekommendationer 11

1 INLEDNING

1.1 Bakgrund

Den 21 januari, klockan 08:30 inkom samtal till SOS Alarm om lägenhetsbrand på Pianogatan i Västra Frölunda, Göteborg. När räddningstjänsten Storgöteborg kom fram till berörd adress sågs rök från fönster och en balkong på våning 2. Det var även rök upp mot balkongen på våning 3 där en person befann sig.

1.2 Syfte

Vid alla dödsbränder inom vårt förbund genomförs en olycksutredning enligt de kriterier som finns i funktionen Olycksutredning & Analys. På detta sätt ökar vi både vår egen kunskap inom området samt bidrar till det nationella arbete som MSB genomför angående dödsbränder.

1.3 Frågeställningar

- Kartläggning av händelseförlopp och insatsens genomförande.
- Finns det något sätt på vilken samhällsaktörer eller fastighetsägare skulle kunna upptäckt en ökad risk för brand i den aktuella bostaden? Vilka åtgärder skulle i så fall förhindra det inträffade?

1.4 Avgränsningar

Räddningstjänstens insats analyseras ej i utredningen.

1.5 Redovisningsplan

Arbetet ska resultera i en skriftlig rapport till uppdragsgivaren senast 30 april 2019. Vidare ska utredningen skickas till MSB och berörd fastighetsägare.

1.5.1 Delges även till

- Anhörig
- Vittne

2 METOD

Utredaren har intervjuat delar av den personal som genomförde räddningsinsatsen och genomfört platsbesök. Utredaren har även tagit del av materiel från polisens tekniska undersökning.

Material som har använts i utredningen är:

- Händelserapport inklusive resursbilaga och övriga bilagor.
- Platsbesök, 2019-01-28.
- Samtal med polisens kriminaltekniker
- Lyssnat på inringda samtal till SOS-Alarm.
- Samtal och korrespondens med representanter för fastighetsägaren.
- Samtal med vittne
- Samtal med anhörig
- Intervju med:
  - Styrkeledare och brandmän på först anländande räddningsenheter, Frölunda.
  - Insatsledare.

3 RESULTAT

3.1 Beskrivning av olycksplatsen

Pianogatan är belägen i stadsdelen Västra Frölunda i Göteborg. Området består mestadels av flerfamiljshus. (Bild 1)

Bild 1 visar en översikt över området.

Adressen angränsar till ett stort köpcenter i väster. Bebyggelsen är blandad mellan högre hus, upp till 12 våningar, och aktuell byggnad på 4 våningar. Aktuell byggnad uppfördes 1963 och består av mestadels av trerumslägenheter med hyresrätt. Byggnaden har 4 våningar inklusive entréplan. Fasaden är av tegel, byggnaden har ett sadeltak med en krypvind. Trapphuset var utrustat med en röklucka som öppnades manuellt från entrén. Personen, en man i en ålder av [redacted] år, var ensamboende och lägenheten upplevdes vara i god ordning och normalt möblerad. Personen hade varit bosatt i lägenheten under många år. Lägenheten var utrustad med en brandvarnare som enligt vittnet fungerade. Den hittades på

golvet i brandresterna under platsbesöket. I taket ovanför fanns spår efter skruvar och fäste för en brandvarnare. (bild 2)

Bild 2 visar brandvarnaren som hittades i lägenhetens hall på golvet. Källa RSG.

Den aktuella lägenheten var på tre rum och kök, 63,7 m2. Startutrymmet för branden var i det mindre av de två sovrummen. (Bild 3)

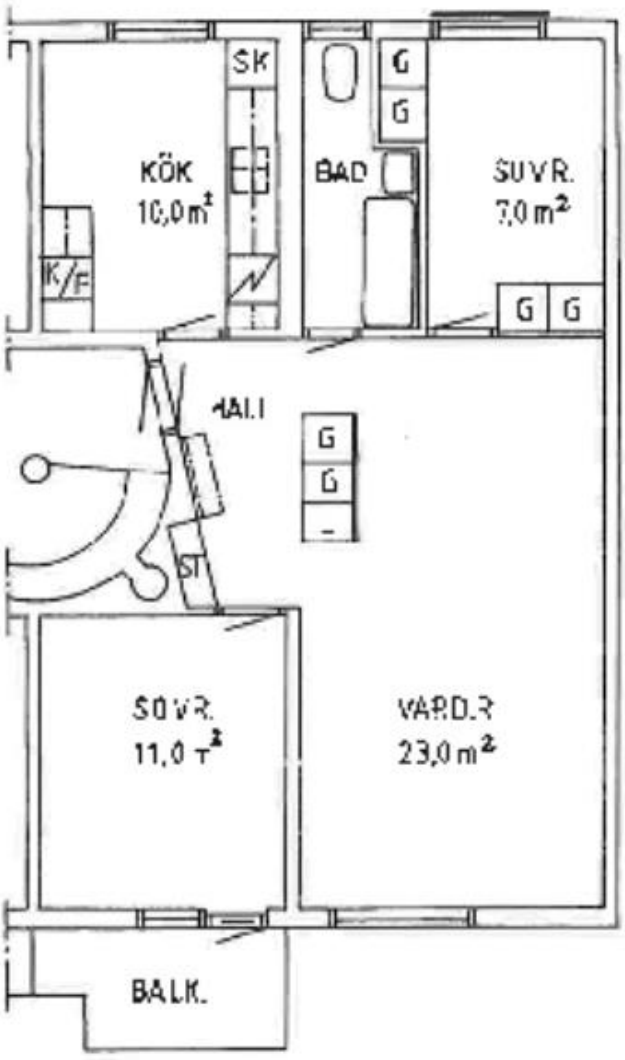

Bild 3 visar ritning över brandlägenheten. Källa fastighetsägaren.

3.2 Olycksförloppet

Enligt ett vittne befann sig lägenhetsinnehavaren på parkeringen utanför huset och samtalade med detta vittne. Då observerade de att en brandvarnare började ljuda och svart rök kom ut ur fönster och balkong till en lägenhet på våning 3. Vittnet ringde omgående SOS-Alarm 112 och larmade om lägenhetsbrand. Under samtalet till SOS-Alarm begav sig lägenhetsinnehavaren tillbaka in i trappuppgången och in i sin lägenhet som brann. Personen blev troligtvis snabbt medvetslös av brandgaserna. Personen påträffades liggandes på kökets golv av räddningstjänstens rökdykare.

3.2.1 Olycksorsaker

Av okänd anledning uppstod brand i ett sovrum/gästrum. Rummet var helt utbränt och platsen i rummet för brandstarten kunde inte säkerställas. Därmed ej heller orsaken till brandens uppkomst.

3.2.2 Konsekvenser av olyckan

Personen avled på sjukhus i sviterna efter branden. Lägenheten blev till vissa delar brandskadad och hela lägenheten blev rökskadad. Även trapphuset och flera grannlägenheter blev rökskadade. Detta medförde att hyresgästerna i uppgången ej kunde vistas i sina lägenheter under en tid efter branden. Byggnadens fasad och takfot som vette mot öster fick brand- och rökskador, byggnadens västra fasad fick rökskador. Även vissa rökskador på byggnadens vind.

3.3 Räddningsinsatsens genomförande

Larm om lägenhetsbrand inkom till SOS-Alarm kl. 08:30:57 ”bolmar ut svart rök från en lägenhet på andra våningen”, ”en man står på balkongen snett ovanför i röken”. Stort larm slogs på Frölunda brandstation och de lämnade stationen med Räddningsenhet[1] (RE F) och Höjdenhet[2] (HE F). Förstärkning larmades samtidigt från Gårda brandstation med två RE och en HE. Även Insatsledare (IL) larmades samtidigt och något senare Insatschefen.

Enheterna från Frölunda brandstation kom fram till platsen mindre än sju minuter efter första samtalet till SOS. Där fick de möte, på parkeringsplatsen som vette mot Frölunda Torg, av inringaren. En bakdörr till det aktuella trapphuset var öppnad och detta blev deras angreppsväg. Det var mycket rök i trapphuset och brandlägenhetens dörr stod på glänt. När rökdykarna kom upp dit var röken ända ner till golvet. Hela trapphuset var rökfyllt därifrån och upp. Det var ingen sikt när de trängde in i brandlägenheten och röken upplevdes oljig och fastnade på maskernas glas. Rökdykarna, två brandmän, kunde inte se var det brann någonstans i lägenheten från dörren. De valde att söka till vänster först och påträffade en person omgående liggandes på köksgolvet. Personen togs ut i trapphuset och ner till rökfri miljö inom 10 minuter efter ankomst. Där genomförde rökdykarledaren ett akut omhändertagande tills ambulanspersonal kom och tog över vårdandet av patienten. Rökdykarna avancerade in i lägenheten och påträffade kraftig brand i ett sovrum längre in

[1] Räddningsenhet, räddningsfordon bemannad med en Styrkeledare, en chaufför, en rökdykarledare och två rökdykare.
[2] Höjdenhet, räddningsfordon med 30 meter stege bemannad med två brandmän.

till vänster i lägenheten och påbörjade släckning. Branden upplevdes svårsläckt och röken mycket oljig, sotig och svart.

Samtidigt reste HE F stegen mot balkongen snett ovanför brandlägenheten där det befann sig en person och en hund. Personen ville först inte låta sig evakueras denna vägen då det uttalades att det fanns ytterligare en person kvar i den rökfyllda lägenheten. De övertalade och evakuerade personen och hunden. Personen behövde lyftas in i korgen av brandmännen. Brandmännen genomförde därefter ett sök i denna lägenheten utan att finna någon ytterligare person där. Det visade sig att den saknade personen självevakuerat genom trapphuset tidigare med hjälp av en granne.

RE från Gårda brandstation kom fram under tiden. Deras uppgift blev att angripa branden från husets andra sida genom att köra runt huset in på gården. Där brann det kraftigt ut genom ett fönster och lågorna svedde fasaden, fönstret ovanför och takfoten. De kylde dessa områden utifrån. HE från Gårda brandstation fick till uppgift att kontrollera taket utifrån. Fläkt startades och satte trapphuset under övertryck. De öppnade även trappuppgångens röklucka. Efter att de fått nycklar till vinden kunde även krypvinden kontrolleras. Lättare rök men inga temperaturavvikelser.

Insatschef kom fram till brandplatsen kl. 08:52 och fortsatte då som räddningsledare, insatsledaren blev då skadeplatschef. Branden släcktes och insatsen började avvecklas vid kl. 09:30. Restvärdesräddning genomfördes parallellt i samverkan med en restvärdesledare. Räddningstjänst avslutades kl. 13:00.

4 DISKUSSION

4.1 Diskussion

4.1.1 Agerande av lägenhetsinnehavare

Enligt vittnet hade lägenhetsinnehavaren som senare avled varit utanför lägenheten när branden upptäcktes. Det fanns omständighet, [redacted], som kan förklara detta ovanliga och tillsynes irrationella agerande. Utredningen kommer inte närmare beröra detta.

4.1.2 Rök och siktförhållanden

Rökdykarna upplevde röken som mycket oljig och sotig. Detta medförde att sikten i lägenheten var ovanligt dålig. Räddningspersonalen hade noterat cellplast vid brandrummets yttervägg (den vägg som vetter mot byggnadens utsida). Vid platsbesöket fann utredaren att lägenhetens yttervägg i brandrummet var uppbyggd med en isolering av ca. 5 centimeter tjock cellplast innanför en gipsskiva. Cellplasten var limmad mot ytterväggen och gipsen var fäst direkt på cellplasten. (Bild 4)

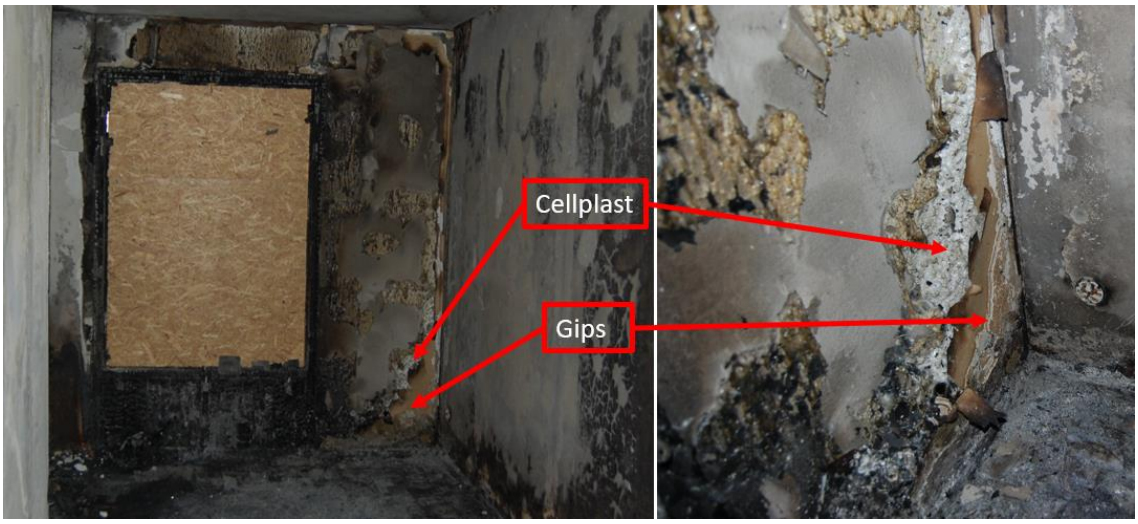

Bild 4 visar brandrummets ytterväggs uppbyggnad. Källa RSG

Isoleringens anslutning till fönstret var skyddad av en träfodring. (Bild 5)

Bild 5 visar uppbyggnad av likvärdig vägg i lägenhetens kök jämfört med brandrummet. Källa RSG

Denna konstruktion är i original enligt fastighetsägarens representant. Branden i rummet har påverkat infodringen av trä runt fönstret så att den involverats i branden. När delar av trät brunnit bort frilades cellplasten och även denna involverades i branden. Detta har bidragit till den mycket kraftiga rökutvecklingen vid branden. Detta har även medfört att branden blivit mer intensiv då mycket brännbart material exponerades. Väggar som inte vette mot byggnadens utsida hade ej denna typ av isolering.

Enligt representant för Räddningstjänsten Storgöteborgs avdelning för myndighetsärenden fanns inga regler för invändig väggbeklädnad i lägenheter vid uppförandet av aktuell byggnad. Brandcellsgränserna runt lägenheten verkar ha fungerat som de var tänkt. Den kraftiga rökspridningen berodde troligtvis på att lägenhetsdörren lämnats på glänt och att fönstret i brandrummet gick sönder av brandens påverkan.

4.2 Rekommendationer

Utredningen har inte funnit något som kunde föranleda rekommendationer i denna utredning. Dock kan utredningen konstatera att vid en brand med denna typ av isolering finns det stor risk att branden utvecklas på liknande sätt med kraftig brand och rökutveckling och med alla de risker detta medför. Fastighetsägaren bör överväga att byta ut träfodringen runt fönsterna till ett obrännbart material som skyddar isoleringen på ett bättre sätt. Eller på annat lämpligt sätt minska dessa risker.